

Brakwaterkorfschelp in opmars

Adriaan Gmelig Meyling, Stichting ANEMOON

In maart 2018 werd in het brakke water van het Schelde-estuarium nabij de Belgisch-Nederlandse grens een nieuwe soort tweekleppige gevonden. Het gaat om *Potamocorbula amurensis*, die nu de Nederlandse naam brakwaterkorfschelp heeft. In 2020 heeft deze soort zich verder westwaarts verspreid. De soort is duidelijk aan een opmars bezig.

De brakwaterkorfschelp is een tweekleppig weekdier. De schelpen zijn 3 x 2 cm en ongelijk van vorm. De linker klep is iets kleiner, valt binnen de rechter en heeft een plooi die vanuit de top naar de achter-onderrand loopt. De sculptuur op beide kleppen bestaat uit fijne dwarsribjes en onregelmatige groeilijnen en ribben. De laatste met name op het achterste deel van de schelp. De vorm van de scharnierende slottanden is kenmerkend voor de soort en wordt beschreven in Dumoulin & Langeroot (2020).

Voorkomen en verspreiding

De brakwaterkorfschelp leeft oorspronkelijk in de gematigde wateren langs de kusten van China, Japan, Korea en Oost-Siberië. In 1986 koloniseerde de soort het gebied van de San Francisco Bay, met flinke ecologische gevolgen. Al in 1990 was het dier massaal bekend van San Pablo Bay tot Suisun Bay, met dichtheden van 19.000 tot 48.000 exemplaren per vierkante meter. In maart 2018 werd het dier voor het eerst waargenomen in het brakke water van het Schelde-estuarium rondom de Belgisch-Nederlandse grens, in zowel Nederland als België (Dumoulin & Langeroot, 2020). Dit was de eerste waarneming in Europese wateren. Waarschijnlijk zijn larven met ballastwater in de Antwerpse havens terechtgekomen. Vervolgens ging de verspreiding verder in westelijke richting. In 2019 werd de soort door Wageningen Marine Research (WMR) al waargenomen op slikplaten in de Westerschelde 10 km ten oosten van Terneuzen. Het ziet er naar uit dat flinke delen ten oosten van dit gebied tot en met de havens in Antwerpen inmiddels zijn gekoloniseerd. Bij ANEMOON kwamen ook meerdere waarnemingen binnen uit dit nu bekende verspreidingsgebied, maar nog niet van verder westwaarts van Terneuzen. Dat zal waarschijnlijk niet lang duren.

Brakwaterkorfschelp (*Potamocorbula amurensis*). (Foto: Lex Kattenwinkel)

Brakwaterkorfschelp (*Potamocorbula amurensis*) in habitat. (Foto: Lex Kattenwinkel)

Verwachting

De brakwaterkorfschelp leeft verankerd met byssusdraden in zand- of slibbodem, op of deels in het substraat, waarbij de korte in- en uitstroomopeningen (sifonen) boven de bodem uitsteken. De dieren verdragen zowel lage als hoge zoutconcentraties. Ook zijn ze bestand tegen lage en hoge temperaturen. Met deze eigenschappen is het een robuuste soort die zich via larven snel en gemakkelijk over een groot gebied kan verspreiden. Recent zagen we in Nederland meerdere andere exotische kustsoorten zich snel verspreiden. Eerst binnen het gebied van introductie, vaak brakwatergebieden, maar daarna ook over grotere afstanden. Het ligt daarom in de lijn der verwachting dat de brakwaterkorfschelp zich op termijn ook zal vestigen in andere brakwatergebieden, zoals het Noordzeekanaal, het Eems-Dollard-gebied en wellicht ook in de Waddenzee en elders. Het lijkt aannemelijk dat deze nieuwe soort ecologische gevolgen zal hebben op inheemse soorten, maar ook op meerdere exoten die deze wateren al bevolken. Over de economische impact is nog weinig te zeggen. In brakwatergebieden vindt geen schelpdierkweek plaats en ook geen of nauwelijks schelpdiervisserij, maar de brakwaterkorfmossel kan ook leven in zouter water en zou bij sterke toename daar wel van invloed kunnen zijn op de kweek van schelpdieren.

Verder lezen

Dumoulin, E. & W. Langeroot, 2020. De brakwaterkorfschelp *Potamocorbula amurensis* (Schrenck, 1861) (Bivalvia, Myida, Corbulidae), een nieuwkomer in het Schelde-estuarium; of het begin van een lang verhaal. De Strandvlo 40(4): 113-172.